

Wstęp do literaturoznawstwa - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Wstęp do literaturoznawstwa
Kod przedmiotu	09.2-WH-FRMP-WLIT-Ć-S14_genBKALX
Wydział	Wydział Humanistyczny
Kierunek	Filologia / Język francuski w komunikacji zawodowej, z drugim językiem romańskim
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	pierwszego stopnia
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2016/2017

Informacje o przedmiocie	
Semestr	2
Liczba punktów ECTS do zdobycia	2
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	dr Ewa Tichoniuk-Wawrowicz

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Ćwiczenia	30	2	-	-	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

Nadrzędnym zadaniem przedmiotu jest wprowadzenie studentów w obszar podstawowych zagadnień literaturoznawczych: zapoznanie z aparatem pojęciowym, komponentami procesu literackiego i metodologią badań.

Przyswojenie bazowych pojęć z zakresu: stylistyki, wersyfikacji, genologii, struktur narratorskich, czasowoprzestrzennych i postaci ma umożliwić określenie cech formalnych utworu oraz ułatwić interpretację tekstu.

Prześledzenie podstawowych etapów rozwoju myśli literaturoznawczej oraz analiza wpływu danej metodologii na praktyki interpretacyjne ma, z kolei, na celu nie tylko przygotowanie do omawiania konkretnych dzieł literackich, ale także skłonienie do postrzegania literatury w sposób dynamiczny i interdyscyplinarny jako części szerszego dyskursu.

Wymagania wstępne

Brak.

Zakres tematyczny

- Nauka o literaturze: teoria literatury, historia literatury, krytyka literacka.
- Podstawy tworzenia tekstów:
 - Genologia i jej przedmiot: rodzaje i gatunki literackie; odmiany gatunkowe (podział ogólny, historyczny).
 - Wersologia i jej przedmiot. Rytm, rym, strofa. Systemy wersyfikacyjne (jamb, trochej, anapest, heksametr, pentametr).
 - Stylistyka, jej przedmiot, cele badań stylistycznych. Sfery wyborów stylistycznych: brzmieniowa, leksykalna, słowotwórcza, przekształceń semantycznych, składniowa. Stylizacja.
 - Trop a figura retoryczna. Środki stylistyczne: metafora, porównanie, przerzutnia, hiperbola, parafraza, personifikacja, onomatopeja, symbol, alegoria i inne.
 - Liryka: modele liryki; podmiot liryczny, właściwości stylu i kompozycji utworu lirycznego. Przykładowe gatunki: oda, elegia, hymn, pieśń ludowa, piosenka, ballada.
 - Epika: materiał fabularny – motywy, wątki, postaci, fabuła, akcja; czas (opowiadania i opowiadany) i przestrzeń; chronotop; sytuacja narracyjna: narrator i perspektywa narracji (funkcje i rodzaje). Topos, archetyp. Przykładowe gatunki: opowiadanie, nowela, powieść, bajka, parabola. Gatunki pogranicza – esej i eseistyka. Intryga powieściowa i jej modele. Narratologia Genette’a – główne terminy (fokalizacja, ekstra/auto/homodiegetyczny).
 - Dramat: literacka teoria dramatu, językowe formy podawcze dramatu i ich funkcje. Komedja i tragedia: cechy i środki wyrazu. Arystoteles (a PlatonØ sztuce poetyckiej), Horacy (mimesis, techne, katharsis, fatum, trwoga, patos, fabuła dramatyczna). Klasycyzm francuski (Kartezjusz, Pascal, Corneille, Racine; imitatio, decorum, sztuka jako realizacja konwencji). Dramat niesceniczny. Teatr nowożytny. Wielka Reforma Teatru.
 - Rozumienie tekstu: hermeneutyka. Autor i czytelnik – rodzaje. Kontrakt czytelniczy. Świadomość odniesień – problem kompetencji czytelniczych.
 - Dialogiczność, intertekstualność, transtekstualność (Bachtin, Kristeva, Nycz, Riffaterre, Bloom, Genette, Calvino, Borges).
 - Feminizm: socjopolityczny a akademicki, trzy „fale”. Kultura patriarchalna a nowy kontrakt płci. Pozytywna dyskryminacja. Ginokrytyka, arachnologia, écriture feminine, feminizm korporalny. Gender i Queer. Męskość i kobiecość jako kategorie naturalne i kulturowe. Simone de Beauvoir, Judith Butler, Hélène Cixous, Luce Irigaray i in.
 - Postmodernizm a ponowoczesność:
 - nurt francuski: Foucault, Derrida, Deleuze, Lyotard, Barthes, Guattari, Baudrillard, Lacan, Todorov i in.
 - nurt anglosaski: Rorty, Butler, Jameson, Klossowski, Vattimo, Bauman i in.
 - Wpływy (Kierkegaard, Nietzsche, Freud, Husserl, Heidegger, Lévi-Strauss).
 - Kultura jako tekst (Clifford Geertz). Supermarket kultury (Gordon Mathews). Płynna nowoczesność (Bauman).
 - Poststrukturalizm i posttekstualność. „Różnia” i dekonstrukcjonizm (Derrida, Barthes).
 - Postkolonializm (Said, Spivak). Centrum a peryferia. Hybrydyzacja i kreolizacja kultury. Orientalizm. Okcydentalizm. Zderzenie cywilizacji (Samuel Huntington).
 - Słabe myślenie (Gianni Vattimo). Literatura transgresji (Bataille). Teoria symulaków i hiperrzeczywistość (Baudrillard). Gramatologia, figura kłacza, schizoanaliza (Deleuze,

Guattari).

Mistyfikacja Sokala *Modne bzdury*.

Metody kształcenia

Pogadanka, wykład konwersatoryjny, heureza, dyskusja, projekt (prezentacja multimedialna).

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągania efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Zna podstawową terminologię i metodologię literaturoznawczą oraz posiada podstawową umiejętność posługiwania się pojęciami i paradygmatami badawczymi z zakresu literaturoznawstwa.	- KN1_W02 - KN1_W03 - KN1_U04	- obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta - projekt - test	Ćwiczenia
Potrafi pozyskiwać informacje z różnych źródeł, analizować, oceniać, selekcjonować i wykorzystywać we właściwy sposób.	KN1_U01	- obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta - odpowiedź ustna - projekt	Ćwiczenia
Student dysponuje wiedzą o miejscu, znaczeniu i specyfice literaturoznawstwa w naukach humanistycznych.	KN1_W01	- obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta - odpowiedź ustna - projekt	Ćwiczenia
Posiada podstawową wiedzę na temat metod krytycznej analizy i interpretacji tekstów (także obcojęzycznych) oraz potrafi przeprowadzić analizę tekstu z zastosowaniem podstawowych metod, uwzględniając przy tym kontekst społeczny i historyczno-kulturowy.	- KN1_W08 - KN1_U05	- obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta - odpowiedź ustna - dyskusja	Ćwiczenia
Potrafi odróżniać i opisywać różne gatunki literackie i inne rodzaje tekstów.	KN1_U06	- obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta - projekt - test	Ćwiczenia
Potrafi pracować w grupie i kierować małym zespołem.	- KN1_K02 - KN1_K03	projekt	Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Zaliczenie na ocenę: na podstawie obecności i aktywności na zajęciach (w tym prezentacja) oraz końcowego sprawdzianu wiedzy i umiejętności.

Literatura podstawowa

- Anna Burzyńska, Michał Paweł Markowski, *Teorie literatury XX wieku. Podręcznik*, Znak, Kraków 2006.
- Jonathan Culler, *Teoria literatury*, Prószyński i S-ka, Warszawa 2002.
- Michał Głowiński, Teresa Kostkiewiczowa, Aleksandra Okopień-Sławińska, Janusz Sławiński, *Słownik terminów literackich*, Ossolineum, Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk 1976.
- Zofia Mitosek, *Teorie badań literackich*, PWN, Warszawa 1995 (wyd. III rozszerzone).
- Alan Sokal, Jean Bricmont, *Modne bzdury. O nadużywaniu pojęć z zakresu nauk ścisłych przez postmodernistycznych intelektualistów*, Prószyński i S-ka, Warszawa 1998.
- Wybrane fragmenty dodatkowych tekstów.

Literatura uzupełniająca

- Michał Głowiński, Aleksandra Okopień-Sławińska, Janusz Sławiński, *Zarys teorii literatury*, WSiP, Warszawa 1967.
- Adam Kulawik, *Poetyka. Wstęp do teorii dzieła literackiego*, Antykwa, Kraków 1994.
- Eugeniusz Kucharski, *Między teorią a historią literatury*, PWN, Warszawa 1986.
- Henryk Markiewicz, *Literaturoznawstwo i jego sąsiedztwa*, PWN, Warszawa 1989.
- Ryszard Nycz, *Tekstowy świat. Poststrukturalizm a wiedza o literaturze*, UNIVERSITAS, Warszawa 1993.
- Stefania Skwarczyńska, *Kierunki w badaniach literackich*, PWN, Warszawa 1984.
- René Wellek, *Pojęcia i problemy nauki o literaturze*, PIW, Warszawa 1979.
- René Wellek, Austin Warren, *Teoria literatury*, PWN, Warszawa 1976.

Uwagi

